

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT

CHARAKA -PAPER - I

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

1 "तद्वेतवशगं हेतोरभावानुवर्तते ।"

अधोरेखांकितपदेन किं अभिहितम् तत लिखित्वा सिद्धान्तमिदं पञ्चावयववाक्येन स्थापयेत् ।

What is meant by underlined word ? Write it and establish this principle with *Panchavayava Vakya*.

2 "मूलम् अग्नि तस्मात् निरुच्यते ।"

संदर्भ सहितं स्पष्टयत् तथा विभिन्न हेत्वनुसारं मंदाग्नि चिकित्सां विवेचयत् ।

Explain the above mentioned Verse in detail with reference. Also explain *Chikitsa* of *Mandagni* caused by different *Hetu*.

3 'निरोधे कारणं तस्य नास्ति नैवान्यथाक्रिया' सुत्रमिदं विशदतया वर्णयत् ।

'निरोध कारणं तस्य नास्ति नैवान्यथाक्रिया' explain the verse in detail.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (A) अक्रियायां ध्रुवो मृत्युः क्रियायां संशयो भवेत् ।
- (B) कफस्थानातुपूर्व्या वा सन्निपातज्वरं जयेत् ।
- (C) कृच्छ्रजीवनम् ।
- (D) भट्टार हरिचन्द्रस्य अवदानम् ।
- (E) दैवम् एवं पौरुषम् ।

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
SUSHRUT SAMHITA & ASTANG HRIDAYAM –PAPER - II

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 सुश्रुतमतानुसारेण कीदृशी क्रिया न सिध्यति तत् सोदाहरणं विवेचयत् ।

According to Sushruta's opinion, which treatment does not give result ? Explain with examples.

- 2 सामनिरामदोषाणां सामान्यं विशेषं च लक्षणं वर्ण्यताम् ।

Describe the general and specific features of *Sama-Nirama-Dosha*.

- 3 "यथा हि सारः काष्ठेषु छिद्यमानेषु दृश्यते ।

तथाहि धातुर्मासेषु छिद्यमानेषु दृश्यते ॥"

ससंदर्भ स्पष्टिकरणं कृत्वा चिकित्सायां महत्वं सोदहरणं लिखत् ।

Explain the above verse with reference and write down its importance in *Chikitsa*.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (A) कर्मपुरुषस्य गुणाः।
(B) सुश्रुतसंहितानुसारं अग्निपित्तयोः भेदः ।
(C) आद्र्वसन्तानता ।
(D) हेमाद्रि व्याख्यायां दर्शितः अध्यशन-विषमाशनयोः भेदः ।
(E) वैद्यस्य शर्वकर्मणि शस्यते।

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT

AYURVEDIYA AND DARSHANIKA SIDDHANTA – PAPER - III

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 कार्य-कारणवादस्य आयुर्वेदीय वर्णने आधुनिक चिकित्साशास्त्रोक्त जीवाणुकारणतावादस्य समावेशं कथं करणीयः?
How the theory regarding causality of micro-organisms mentioned in modern medical science can be included in *Karya-Karana* theory described in Ayurveda ?
- 2 सामान्य विशेष पदार्थयोः आयुर्वेददर्शनयोः मतानुसारेण वर्णनं कृत्वा तस्य प्रायोगिक महत्वं सोदाहरणं स्पष्टयत्।
Explain *Samanya* and *Vishesha* according to Ayurved as well as *Darshan Shastra*. Also explain their importance in *Chikitsa* with appropriate examples.
- 3 आयुर्वेदे असत्कार्यवादं विवेच्यताम्।
Explain the doctrine of *Asatkaryavada* as per Ayurveda.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
(A) युक्तिप्रमाणम् ।
(B) पिलुपाकवादस्य प्रायोगिक महत्वम् ।
(C) आरम्भवादः ।
(D) मोक्षः ।
(E) कर्म पदार्थस्य आयुर्वेदीय स्वरूपम् ।

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT

AYURVED ITIHAS AND PRAYOGIKA SIDDHANT – PAPER – IV

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 "मानसं प्रति भैषज्यं त्रिवर्गस्यान्ववेक्षणम् ।" सूत्रमिदं विशदिकृत्य मानसव्याधि चिकित्सासिद्धान्तं सविस्तरं वर्णयत ।

Explain the above mentioned *Sootra* and describe the principle of management of *Manas Vyadhi*.

- 2 बृहत्प्रथ्यामनुसृत्य प्रमेहरोगस्य संप्राप्त्याः एवं चिकित्सासिद्धान्तानां तुलनात्मकं विवेचनं कुरुत ।

Compare the *Samprapti* and *Chikitsasiddhanta* of *Prameharoga* as mentioned in *Brihatrayee*.

- 3 "दोषधातूमलामुलं हि शरीरम् ।" ससंदर्भ स्पष्टयत ।

Explain above mentioned verse with reference to context.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (A) कास पूर्वरूपम् । Prodromal symptoms of *Kasa*.
(B) रक्तपितेर्षु मानस चिकित्सा महत्वम् । Importance of *Manas Chikitsa* in *Rakta pitta*.
(C) नैषिकी चिकित्सा ।
(D) अनेकान्त वादः ।
(E) संघातवादः ।

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN
NAMARUPA VIGYANA(AYURVEDA & MODERN PHARMACOGNOSY) -PAPER - I

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 द्रव्याणां विशेषपरिचये पर्यायस्य महत्वम् सोदाहरण वर्णयतः ।

Explain the relevance of Paryaya(synonyms) in plant identification with suitable examples.

2 अधोनिर्दिष्टयोः रचनावैशिष्ट्यं लिखतः :

Write the distinguishing morphological features of :

- (a) हरिद्रा (कूरकुमा लौंगा) । Haridra (*Curcuma longa*)
- (b) वासा (आढाटोडा वासिका) । Vasa (*Adhatoda vasica*)
- (c) गुडूची (टिनोस्पोरा कर्डिफोलिया) । Guduchi (*Tinospora cordifolia*)
- (d) वरुण (क्राटाईवा नरवाला) । Varuna (*Crataeva nurvala*)
- (e) कुटज (होलोरिना आन्टिडिसेन्ट्रीका) । Kutaja (*Holorrhena antidysentrica*)

3 आयुर्वेद फार्माकोपिया ओफ इन्डिया मतेन काष्ठद्रव्याणाम् मानकिकरण विधि वर्णयत ।

Write drug standardization and quality control of herbal drugs according to Ayurvedic pharmacopoeia of India recommended methods.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) रास्नास्य सन्दिग्धताः । Controversy on Rasna.
- (b) अश्वगंधामूलस्य परिचयात्मक (माक्रो-माईक्रो) लक्षणः ।
Identifying characters (Macro and Micro) of Aswagandha root.
- (c) एफ.एस.एस.ए. । F.S.S.A.
- (d) औषध एवं प्रसाधन अधिनियम । Drugs and cosmetic Act.
- (e) विपत्र, संधातिक विपत्र तथा संकाकुल पादपः ।
Endangered, critically endangered and Vulnerable plants.

* * * * *

Write any two experimental methods to evaluate anti-inflammatory action of a drug.

। নুঁকি ইত্তেজ

and Excretion).

Define pharmacology and write about ADMET (Adsorption, Distribution, Metabolism

(a) અધ્યક્ષાત્મક-અનુભૂતિ માટે કાર્ય અધ્યક્ષ અનુભૂતિ ADME લાગે લાગે હોય ।

4 Recall that: I Write short notes.

Shodhana of Vishadraya and their applied aspect in clinical practice.

| ተከታታይ ከተማዎች ጥወኑዬ | ተጠና ተቀባዩንቀዱን (q)

Write about methods to ascertain Rasapanchaka of Anukta Dravya.

| የዕለታዊ ቅድሚያ አገልግሎት ፈቃድ በዚህ በንቀሳቀስ

Write about role of Aharadravya in Chikitsa.

| በዚህም ማዣኑ ከዚህም የቅርቡንም ጥሩ (q)

Explain Paradi Guna and its role in clinical practice.

Define Rasa and write its Pancabhautikatwa and its role in clinical practice.

1. የዚህን በቃል ስለመስጠት ተከራክር እንደሆነ ተደርጓል

குறிப்பி - **ஒரே நாள் முடிவிற்கு:** All questions carry equal weightage.

Time : 3 hours

GUNA KARMA VIGYAN (AYURVEDIC & MODERN PHARMACOLOGY - PAPER - II)

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU) EXAMINATION - OCTOBER -2020

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : **DRAVYAGUNA VIGYAN**

PRAYOGAVIGYANA (PHARMACOTHERAPEUTICS/CLINICAL PHARMACOLOGY) – PAPER - III

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. औषध सेवनकाल तथा अवधिस्य बैसिस्टम् सोदाहरणं वर्णयतः।

Describe the importance of Aushadha Sevanakala (schedule of drug administration) and Sevanakalaavahdi (duration of drug administration) with suitable examples.

2. अधोलिखितानाम् द्रव्याणां आमयिक प्रयोगः मात्रा तथा निषिद्धता वर्णयतः।

Write down Amayika prayoga, therapeutic usage, matra (dose) and Nisedha (contraindication) of following -

(a) एरण्ड	Eranda	(b) रसोन	Rasona
(c) कण्टकारी	Kantakari	(d) कुमारी	Kumari
(e) अश्वगंधा	Ashwagandha		

3. निम्नलिखित द्रव्याणां आमयिक प्रयोग, औषध योगो, मात्रा, अनुपयोगिता तथा एडवर्स इफेक्ट औषधि प्रतिकूल प्रतिक्रिया -

Write Amayika prayoga, Aushadha yoga, matra (dose), contra indication and adverse effects of the following Dravyas -

(a) शिरिष	Shirisha.	(b) वचा	Vacha.
(c) गुंजा	Gunja.	(d) हरीतकी	Haritaki.
(e) कांपिल्क	Kampillaka.		

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

- (a) क्लिनिकल फार्माकोलोजी।
Clinical pharmacology.
- (b) औषध एवं आहारस्य प्रतिक्रिया।
Drug-diet interaction.
- (c) फार्माकोजिनोमिक्स चिकित्सा शास्त्रे उपयोगीताम्।
Importance of Pharmacogenomics in clinical practice.
- (d) ड्रग्स इन्टारेक्शन।
Drug interactions.
- (e) आयुर्वेदीय गुड क्लिनिकल प्रेक्टिस।
Good clinical practice in Ayurveda.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN
NIGHANTU & YOGA VIGYANA (MATERIA MEDICA & FORMULATIONS)- PAPER – IV
Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. माधव द्रव्यगुण एवं धन्वन्तरि निघण्टु इत्यस्य महत्वं लिख्यताम्।

Explain the importance of Madhava Dravyaguna and Dhanvantari Nighantu.

2. सौन्दर्य प्रसादन द्रव्यस्य विवेचनं कुरुत | ड्रग् एवं कास्मेटिक् एकट इत्यस्य लिख्यताम्।

Write in detail about 'Soundarya Prasadana Dravyas'. Explain about Drugs & Cosmetic Act.

3. गुदूची, कुमारी एवं भूम्यालकी इत्यस्य एकमूलिका प्रयोगं विस्तृतं लिख्यताम्।

Write in detail about Ekamoola Prayoga of Guduchi, Kumari & Bhumyalaki.

4. टिप्पणी कार्या :|Write short notes -

- (a) आइ.सी.एम.आर. पब्लिकेशनस ऑन मेडिसीनल प्लान्ट्स।

Publication of ICMR on Medicinal plants.

- (b) प्लान्ट एक्स्ट्राक्ट्स

Plant extracts.

- (c) निघण्टु आदर्श।

Nighantu Adarsha.

- (d) एक्सिपिन्ट्स।

Excipients.

- (e) राजनिघण्टु विशेषता।

Importance of Rajnighantu.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

FUNDAMENTALS OF KAYACHIKITSA -PAPER - I

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. शास्त्रोक्त विविध रोगरोगी परीक्षाणां परिचयं दत्वा, दशविध परीक्षायाः सोदाहरणं महत्वं प्रतिपादयेत् ।

Mentioning about the various Roga-Rogi Pariksha mentioned in classics, establish importance of Dashavidha Pariksha with illustration.

2. कायचिकित्सायाः सामान्य विशेष चिकित्सासिद्धान्ताः वर्णनं कुर्वन्, टी.एम.टी., एक्सरे च नामा हृद्रोग परीक्षणयोः विस्तृत वर्णनम् कुरु ।

Describing the general and specific principles of management of disease in Kayachikitsa, write the utility of T.M.T. and X ray in the diagnosis of heart disease.

3. राष्ट्रीय स्वास्थ्य कार्यक्रमेषु आयुर्वेद चिकित्सायाः समुचितं महत्वं कायचिकित्सा विषयं अधिकृत्य वर्णयित्वा ।

Describe the role of Ayurveda treatment in National Health Programme in context of Kayachikitsa.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

- (a) कटिवेधनं सुषिर मूत्रशलाका च प्रवेशविधि उपादेयता ।

Utility of lumbar puncture and urinary catheterization.

- (b) वाजीकरण भेदप्रभेदाः ।

Classification of Vajikarana.

- (c) पथ्य-अपथ्य अनुपानानाम् उपादेयता ।

Clinical utility of Pathya Apasthya and Anupana.

- (d) स्पाइरोमिट्री उपादेयता ।

Indication and utility of spirometry.

- (e) नाडी परीक्षा ।

Pulse Examination.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

SAMANYA ROGA CHIKITSA –PAPER - II

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. मेटाबोलिक सिन्ड्रोम रोगस्य आयुर्वेद विज्ञाने साम्यं स्थापयित्वा, तस्य विस्तृत चिकित्सा सिद्धान्ताः, चिकित्सा लेख्याः।

Corelacting Metabolic syndrome with Ayurveda principles, write in detail, the line of treatment and management of it.

2. कामला रोगस्य चिकित्सासिद्धान्तानाम् रोगावस्थानुसार वर्णन कुर्वत्, पिताशयशोथ रोगस्य चिकित्साः लिखतः।

Describing the line of treatment of Kamala Roga as per various stages, write the management of Pittashaya Shotha Roga (cholecystitis).

3. तमकश्वासरोगस्य हेतवः सम्प्राप्ति, लक्षणानि एवं परिक्षणानि सविस्तारं लिखित्वा, पथ्यापथ्य सहित तस्य चिकित्सामपि लिखत ।

Mentioning in detail the causes, pathogenesis, clinical features and investigations of Tamaka Shvasa, write its treatment along with Pathya Apthyas..

4. टिप्पणी कार्याः Write short notes -

- (a) आमजनित विकाराः चिकित्सा सिद्धान्ताः।

Chikitsa Siddhanta of Ama Janita Vikara.

- (b) प्रवाहिकरोगस्य चिकित्सासूत्र।

Line of treatment of Pravahika..

- (c) ग्रहणीरोगस्य विविध औषधाः प्रयोगाः।

Various formulations used in Grahani.

- (d) कासस्य चिकित्सासूत्र।

Line of treatment of Kasa.

- (e) मूत्रकृच्छ्र-मूत्राघात विभेदकत्वम्।

Differential diagnosis of Mutrakrichchhra and Mutraghata.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

VISHISHTA ROGA CHIKITSA – PAPER - III

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. चरकोक्तः पक्षाघातरोगस्य आधुनिक साम्यपूर्वकं वर्णनं कुर्वन् वातव्याधि चिकित्सा सिद्धान्ताः सविस्तरेण लेख्याः।

Describing details of Pakshaghata Roga as mentioned by Charaka along with modern corelation, write in detail the line of treatment of Vatavyadhi.

2. अर्वाचीनमतेन कटिशूलं स्पष्टं कुर्वन् तद्वत् सरवाइकल स्पोन्डीलाइटीस नामकाधुनिक रोगस्य सोपद्रवचिकित्सा सिद्धान्ताः चिकित्सा लेख्या ।

Explaining the condition Katishula from Modern medical point of view, write the details of cervical spondylitis along with its complication, line of treatment and management.

3. मस्तिष्कावरणशोथजन्य ज्वरे दोषदूष्य समूच्छ्वना, लक्षणानि परीक्षणानि चिकित्साः च लेख्याः।

Describe the Dosha Dushya Sammurchana, clinical features, investigations and management of Meningitis.

4. टिप्पणी कार्यः Write short notes -

- (a) आमवातिक ज्वरस्य लक्षणानि एवं चिकित्सा ।

Symptoms and treatment of Rheumatic fever.

- (b) अपस्मार रोगस्य प्रकार एवं चिकित्सा ।

Type of Apasmara Roga and its management.

- (c) गुलीयन बेरी सिन्ड्रोमस्य हेतु एवं लक्षणानि ।

Gullian Barre Syndrome - causes and symptoms.

- (d) कम्पवात परीक्षा एवं चिकित्सा ।

Examination and treatment of Kampavata.

- (e) डीसलिपिडमिया उपद्रवा एवं चिकित्सा ।

Complication of dyslipidemia and its treatment.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

ADVANCES IN KAYACHIKITSA – PAPER – IV

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. वार्धक्यजनित विकाराणां विस्तृत वर्णनं कुर्वन् वृद्धेषु जीर्ण विबन्धस्य कारणं चिकित्सा लेख्या ।

Describing in detail about Geriatric Disorders, write in detail the causes and management of chronic constipation in elderly patients.

2. फाईब्रोमायालजिया व्याधीनां हेतूपूर्वकं सम्प्राप्तिं एवं लक्षणानि सविस्तरं विलिख्य, तस्य चिकित्साया आयुर्वेदस्य भूमिकामपि लिखित ।

Mentioning the causes, pathogenesis and symptoms of Fibromyalgia in detail, write role of Ayurveda in its management.

3. कायचिकित्सा क्षेत्रे अनुसन्धानस्य संभावना विलिख्य, अवयव प्रतिरोपणस्य नीतिनियमाः एवं विधिसिद्धान्ताः विषये विस्तृतं लिखत ।

Mentioning the possibilities of Research in Kayachikitsa, write in detail about the Ethical and legal issues involved in organ transplantation.

4. टिप्पणी कार्यः Write short notes -

- (a) दण्डकज्वरस्य चिकित्सा ।

Management of Dengue fever.

- (b) जीवन अंतिम काले सुश्रृष्टा ।

Palliative Care.

- (c) ऐड्स व्याधीनां प्रतिकारं तथा चिकित्सा ।

Prevention and management of AIDS.

- (d) चिकित्सालय प्रबन्धने सूचना प्रौद्योगिकी तंत्रस्य उपयोगिता ।

Role of information technology in hospital management.

- (e) अनुर्जताजन्य विकारस्य प्रतिकार एवं चिकित्सा ।

Prevention and management of allergic disorders..

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA -BALA ROGA
BIJA, GARBHA VIGYANIYA (HUMAN GENETICS, EMBRYOLOGY) -PAPER - I

Time : 3 hours

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 **प्राच्यप्रतीच्यमतयोः अनुवांशिकी सिद्धान्तं वर्णयित्वा सुप्रजाजनन उपायः वर्णयत् ।**
Describe Ayurvedic concepts of genetics with modern interpretation and also describe the measures for obtaining healthy progeny.

- 2 **जन्मजातविकृतयः निदानं वर्णयित्वा जन्मजात अन्नवहस्त्रोतसविकृतिः विस्तारेण वर्णयत् ।**
Describe the causative factors of congenital anomalies and mention the details of congenital anomalies of gastrointestinal tract.

- 3 **अपरानिर्माणस्य वर्णनं कृत्वा तेषां कार्याः विकृतिंश्च वर्णयत् ।**
Describe the formation of placenta its functions and abnormalities.

- 4 **टिप्पणी कार्याः । Write short notes.**
 - (a) **गर्भोपघातकर भावाः । Garbhopaghatakara Bhava.**
 - (b) **गुणसूत्र विकृतिः । Chromosomal abnormalities.**
 - (c) **प्रथमे मासे गर्भ विकासः । First moth development of Garbha.**
 - (d) **यमल गर्भः । Yamala Garbha.**
 - (e) **अनुवांशिक एवं आचारनीति । Ethic and genetics.**

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA -BALA ROGA

NAVAJATA SHISHU VIGYANA EVAM POSHANA -PAPER - II

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1 सद्योजातः, जातमात्रः तथा च नवजातः परिचर्यायां प्राच्यप्रतीच्यमतानुसारेण वर्णयत ।

Describe the care of Saddhojata, Jatamatra and Navajata as per Ayurvedic and modern science.

2 अभिघातेन प्रसवकालीन व्याधयः विस्तारेण वर्णयत ।

Describe in detail about the disease occurring due to Abhighata during labour.

3 नवजातश्वासावरोधः हेतुः तथा च तस्य उपद्रवाः वर्णयित्वा प्राणप्रत्यागमनविधिं विस्तारेण वर्णयत् ।

Describe the cause and complications of Neonatal asphyxia and describe in detail about Neonatal resuscitation.

4 टिप्पणी कार्याः | Write short notes.

(a) नाभिनाले नालशलाका प्रवेशनः | Umbilical vain catheterization.

(b) नवजात आक्षेपकः | Neonatal convulsion.

(c) समयपूर्वनवजातस्य परीक्षणः | Preterm neonate examination.

(d) उत्वक रोगः | Aspiration pneumonia.

(e) रक्तविषमयता | Neonatal septicemia.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA -BALA ROGA

BALAROGA (PEDIATRIC DISORDERS) – PAPER - III

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

1 हेतुलक्षणचिकित्सासहितेन शिशोः प्राणवहस्तोतसस्य व्याधीन् विवेचयत् ।

Describe the causes, clinical features and treatment of respiratory tract disorders in children in detail.

2 मूत्रवहस्तोतसजन्य विकाराणां संपूर्णतः वर्णयत् ।

Explain the Mutravaha Srotasajanya Vikara in detail.

3 आयुर्वेदसंहिताग्रन्थे वर्णित बालकस्य विविधकुपोषणजनितविकाराः लिखित्वा अर्वाचीनमतानुसारेण तस्य विवेचनं कुरु ।

Write various nutritional disorders in children mentioned in Ayurveda and discuss in modern context.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) वृक्षशोथः । Vrikka Shotha.
- (b) ऑटिझम् । Autism.
- (c) विषाणुज-यकृतशोथः । Viral hepatitis.
- (d) ज्वरजन्याक्षेपस्य चिकित्सा । Management of febril convulsion.
- (e) असामान्यवृद्धि स्वरूपः । Abnormal growth pattern.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA -BALA ROGA

BALAPOSHANA, SAMVARDHANA (NUTRITION, GROWTH AND DEVELOPMENT) AND RECENT ADVANCES IN KAUMARBHRITYA – PAPER – IV

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 स्तनसम्पत्, स्तन्यसम्पत्, स्तनपान विधिंश्च वर्णयित्वा स्तन्याभावे पथ्यापथ्यं वर्णयत ।

Describe the Stana Sampata, Stanya Sampat and Stanya Panavidhi along with Stanyabhava Pathyapathy.

2 कौमारभृत्यक्षेत्रे काश्यपसंहितायाः योगदानं प्रतिपादयत ।

Establish the contribution of Kashyapa in the field of Kaumarabhritya.

3 संक्षिप्त उत्तर लिखत । Answer in brief.

(a) कैशोरावस्थायाः सामान्य समस्याः तेषां प्रबन्धनम् ।

Common adolescent problems and its management.

(b) बालकस्य सात्म्य-असात्म्याहारयोः वर्णनं कुरु ।

Describe the Satmya and Asatmya Ahara of Child.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) बाल स्थौल्य । Child obesity.

(b) स्तन्यशोधनविधिः । Breast milk purification methods.

(c) बालग्रहस्य वैज्ञानिक दृष्टिकोणः । Scientific description of Balaroga.

(d) शरीरवृद्धिकरभावाः । Shariravridhikarabhavah.

(e) स्वर्णप्राशनः । Swarnaprashanah.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA
RASASHASTRA -PAPER - I

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 किं नाम शोधनम् ? रसशास्त्रे तस्य महत्वं सोदाहरणं लिखिन्तु ।

What is Shodhana ? Write about its significance in Rasashastra with suitable examples.

2 रसौषधीनां वगीष्करणस्य चर्चा कुर्वन्तु । कूपीपक्व रसायनस्य प्रक्रियाविधिनां मल्लसिन्दूर इत्यस्य उदाहरणेन सह वर्णनं कुर्वन्तु ।

Write in brief about the classification of Rasaushadhi. Explain the operative procedures of Kupipakwa Rasayana considering Malla Sindura as an example.

3 अधोलिखितानां वर्णनं कुर्वन्तु । Write in brief of the following :

(a) रसकर्पूर । Rasakarpura.

(b) रसतरंगिणि । Rasatarangini.

(c) पोटबन्ध । Potabandha.

(d) प्रतिनिधिद्रव्य । Pratinidhidravya.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) नागवंगयोः ग्राह्यलक्षणानि । Acceptable qualities of Naga and Vanga.

(b) पुटस्य महत्वम् । Importance of Puta.

(c) स्वर्णमाक्षिसकभस्मनिर्माणविधि । Procedure of Swarnamakshika Bhasma.

(d) तार्मस्य अमृतिकरण प्रक्रिया । Amritikarana process of Tamra.

(e) पंचामृत पर्पटी । Panchamrita Parpati.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA

BHAISHAJYA KALPANA –PAPER - II

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. मद्य एवं शुक्त संधानस्य विभेदं वर्णयित्वा वर्तमानसमये संधानप्रक्रियायां कानि नवीन स्वरूपाणि अभवत् सविशदं वर्णयित्वा तस्य शास्त्रीय संधान प्रक्रियायाः सह उपयोगितां स्पष्ट्यत् ।

Differentiate Madya and Shukta Sandhana. Explain the recent advancements in fermentation technology and discuss its utility over the classical method of fermentation.

2. सविशदं वर्णयत ।

- (a) कृतान्न एवं भेषजसिद्ध कल्पना ।

Kritanna and Bhaishajya Siddha Kalpana.

- (b) स्नेहकल्पना-आवर्तन संदर्भे फार्माको काइनेटिक्स एवं डायेनमिक्सयोः वर्णनं कुरुत ।

Sneha Kalpana and its pharmaco kinetics and dynamics in the perview of Avartana.

3. (a) क्षीरपाककल्पनायाः विभिन्न निर्माणविधिं तथा तस्य उपयोगितां स्पष्ट्यत् ।

Explain the different methods of preparation of Ksheerapaka with its examples and benefits.

- (b) एमल्षन्-क्रिम-ओईण्टमेण्ट् एवं स्पेन्सन कल्पनायाः आधारभूत प्रधान द्रव्याणि ।

Base materials used in emulsions, cream, ointments and suspensions.

4. टिप्पणी कार्याः | Write short note -

- (a) इन्फ्यूशन | Infusion.

- (b) फ्रीजड्रायिना | Freeze Drying.

- (c) वर्तयः | Suppositories.

- (d) हर्बल शेम्पू | Herbal Shampoo.

- (e) फेस चूर्णम् | Face powder.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : **RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA**

RASA CHIKITSA & AUSHADHA YOGA VIGYANA – PAPER - III

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 समीरपन्नगरसस्य निर्माणं, घटकद्रव्याणि, मात्रां प्रयोगविधि च सविस्तारेण लिखित् ।

Explain in detail about formulations design, composition, dose and method of administration of Sameerapannaga Rasa.

2 किं नाम क्षेत्रीकरण ? अशुद्ध, अपक्व, अविधि, रसद्रव्यसेवनजन्य विकाराः तेषां शान्ति उपायाः उदाहरण सहितं सविस्तारेण विलिखत ।

Define the Kshetrikarana. Describe the untoward effect arises due to Ashuddha, Apakwa and Avidhi Sevanajanya Rasa Dravyas. How to manage their untoward effect, explain with suitable examples ?

3 च्यवनप्राश अवलेहस्य निर्माणविधिं, घटकद्रव्याणि, मात्रां, उपयोगितां च सविस्तारेण वर्णन विलिख्य ।

Explain in detail about method of preparation, composition, dose and uses of Chyavanaprasha Avaleha.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) पंचकोलफाण्टस्य घटकद्रव्याणि । Composition of Panchakola Phanta.

(b) सितोपलादि चूर्णं मात्रा अनुपानं च । Dose, Anupana and uses of Sitopaladi Churna.

(c) यवागु निर्माणविधिम् । Method of preparation and uses of Yavagu.

(d) बलातैलस्य कार्यकारीता । Mode of action of Bala Taila.

(e) योगराज गुग्गुलुस्य उपयोगिताम् । Uses of Yogaraja Guggulu.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHAstra AND BHAISHAJYA KALPANA

PHARMACOLOGY AND PHARMACY MANAGEMENT – PAPER – IV

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. कथं प्राक्-प्रयोगिक-अध्ययनं आयुर्वेदस्य योगानां सुरक्षासम्बन्धितसंशय निराकर्तु शक्नोति ? द्वौ उदाहरण सहितौ वर्णयन्तु ।

How Pre-clinical studies will help in country uprising concerns of safety aspects of Ayurveda formulations. Elaborate your views with two suitable examples.

2. आयुर्विज्ञान क्षेत्रस्य औषधनियामक प्रक्रियायाः वर्णन विधाय । आयुर्वेदीक फार्माकौपीया ऑफ इन्डिया तथा आयुर्वेदीक फार्मुलरी ऑफ इन्डिया एतयोः वर्णनं कुरु ।

Enlist drug regulating mechanism exist in the field of Ayurveda and in detail about Ayurvedic Pharmacopeia and Ayurvedic formulary of India.

3. संक्षेपेण टिप्पणी कार्या - Write in brief -

- (a) Ideal qualities of Packaging and labeling पेकेजिंग एवं लेबलिंगयोः उत्तमगुणाः ।
(b) आपत्तिजनक विज्ञापनम् । Objectionable Advertisements.

4. टिप्पणी कार्या: | Write short note -

- (a) Pharmacodynamics.
(b) Pharmacovigilance.
(c) Traditional knowledge Digital Library.
(d) Ethics Committee.
(e) Ayurvedic Formulary of India.

◆◆◆◆◆

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA – GENERAL SURGERY
SHALYA VANGMAYA-LITERATURE, RESEARCH AND DEVELOPMENT -PAPER - I

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 मुत्रवह व्यधिस्य निदान हेतु निदनात्मक पद्धती सविस्तर वर्णयत ।
Describe the diagnostic methods for diagnosis of urinary disorders.
- 2 शल्यकर्मे निर्जीवाणुकरणस्य महत्वं वर्णयित्वा एषां शल्यचिकित्सान्तर्गते उपयोगितां वर्णयेत ।
Describe the importance of Nirjivanukarana (sterilization) in surgeries and its utility in surgical practice.
- 3 (A) सर्जिकल अभ्यास हेतु विभिन्न प्रयोगात्मक अनुसंधान मॉडल सहित योग्याविधि सविस्तर लिखत ।
Write in detail about Yogya Vidhi with various experimental research models in surgical practice.
(B) शल्यतन्त्राभ्यासे सर्जिकल औडिट् एवं अनुसन्धानस्य महत्वं च विस्तृत वर्णनं कुरु ।
Explain knowledge and importance of surgical audit and research in surgical practice.
- 4 टिप्पणी कार्याः ।
(A) MRI, CT-scan नैदानिक मूल्य वर्णयत् ।
(B) संधान कर्म ।
(C) नाडी यन्त्र ।
(D) सर्जिकल अभ्यास में एंडोस्कोपी ।
(E) उपभोक्ता संरक्षण अधिनियम ।

Write short notes.

- (A) Diagnostic value of CT-scan and MRI.
- (B) Sandhana Karma.
- (C) Nadiyantra.
- (D) Endoscopy in Surgical practice.
- (E) Consumer Protection Act.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - GENERAL SURGERY

SHALYA TANTRA VIGYAN –PAPER - II

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 आंत्रवृद्धिस्य वर्गीकरण, लक्षण एवं शल्य चिकित्सां सविस्तरं लिखत ।

Write about the classification, clinical features and surgical management of Antravridhi (Inguinal hernia).

- 2 अश्मरीस्य संप्राप्ति, वर्गीकरण, लक्षण, चिकित्सां च वर्णयत ।

Describe the aetiopathogenesis, classification, clinical features and management of Ashmari.

- 3 (A) भगन्दरस्य वर्गीकरण एवं चिकित्सा लिखत ।

Write down the classifications and management of Fistula-in-ano.

- (B) भग्नस्य प्रकार लिखित्वा उर्वस्थि ग्रीवा भग्नस्य चिकित्सा सविस्तरेत ।

Write down the type of Bhagna and management of fracture neck femur.

- 4 टिप्पणी कार्या: ।

- (A) निरुद्धप्रकश ।

- (B) उदररोग ।

- (C) कोथ ।

- (D) मूत्राघात कारणम् ।

- (E) अर्बुदस्य टी.एन.एम. वर्गीकरणम् ।

Write short notes.

- (A) Nirudhaprakash.

- (B) Udararoga.

- (C) Gangrene.

- (D) Causes of retention of urine.

- (E) TNM classification of tumour.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - GENERAL SURGERY

ADHUNIK SHALYA KARMA - MODERN SURGERY – PAPER - III

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

1 स्तनअर्बुदस्य लक्षणं, निदानं, परिक्षणं एवं शब्दकर्म चिकित्सा सविस्तर लिखत ।

Write about the clinical features, diagnosis, investigations and surgical management of Carcinoma of Breast.

2 अर्शस्य निदानं च लक्षणं च प्रकाराः वर्णयित्वा एषां चिकित्सोपक्रमः वर्णयेत ।

Describe the etiopathogenesis, features, types and management of Arsha.

3 (A) वृद्धिस्य प्रकार लिखित्वा वड्क्षणगत आन्त्रज वृद्धिस्य शब्दकर्म सविस्तर वर्णयेत ।

Write down the different kinds of Vridhi and explain the surgical management of inguinal hernia.

(B) तीव्र पित्ताशय शोथस्य शब्दकर्म चिकित्सा लिखत ।

Write down the surgical management of acute cholecystitis.

4 टिप्पणी कार्याः ।

(A) कोलोनोस्कोपी ।

(B) गुदविद्रधि ।

(C) हृद्याटिड सिस्ट ।

(D) कञ्जेनायेटल पायलोरिक स्टेनोसिस ।

(E) सरक्तमलप्रव्रति कारणम् ।

Write short notes.

(A) Colonoscopy.

(B) Anorectal Abscess.

(C) Hydatid cyst.

(D) Congenital Pyloric stenosis.

(E) Causes of melena.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - GENERAL SURGERY

ANUSHASTRA VIGYAN-PARASURGICAL THERAPEUTICS – PAPER – IV

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 अग्निकर्मस्य प्रकाराः, संकेत, विपरीत संकेत, उपद्रव एवं चिकित्सकीय प्रयोग सविस्तर लिखत ।

Write down the types, indications, contraindications, complications and clinical application of Agnikarma.

- 2 भगन्दर चिकित्सा हेतु प्राच्य एवं अर्वाचीन विविध शब्दकर्म पद्धति सविस्तर वर्णयित्वा क्षारसूत्रस्य महत्व चर्चा कुरु ।

Discuss ancient and recent methods of surgery in the management of fistula-in-ano along with supremacy of Ksharasutra.

- 3 (A) संधान कर्म सिद्धांतानि वर्णित्वा नासासन्धानं विधिं वर्णयेत ।

Describe the principles of Sandhana Karma(Plastic and reconstructive surgery) and method of Rhinoplasty.

- (B) रक्तमोक्षणस्य प्रकारः, विधिं, योग्यायोग्य एवं तस्य विधिनां सविस्तरं वर्णयत् ।

Types of blood-letting methods, types indications and contra indications and complications.

- 4 टिप्पणी कार्याः ।

(A) प्रतिसारनीय क्षार ।

(B) क्षार का मानकीकरण ।

(C) परिकर्तिका ।

(D) गुदविद्धि ।

(E) मलाशय कर्कटाबुदे ड्युक् वर्गीकरण ।

Write short notes.

(A) Pratisaraniya Kshara.

(B) Standardization of Kshara.

(C) Parikartika.

(D) Ano-rectal abscess.

(E) Dukes classification in rectal cancer.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA TANTRA
SHALAKYA NETRA ROGA -PAPER - I

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

1 नेत्र रोगस्य प्रकारानुसार वर्णनम् कुरुत् ।

Describe classification of Netrarogas.

2 नेत्र अर्बुदस्य (Benign and Malignant) आयुर्वेद चिकित्सा सह वर्णनम् कुरुत् ।

Describe Benign and Malignant tumors of the eye and their Ayurvedic management.

3 Congenital एवं Developmental रोगाणां अनुत्पादनीय उपायानि आयुर्वेद मतानुसारेण लिखत ।

Write preventive management of congenital and developmental disorders of eye according to Ayurveda.

4 आयुर्वेद एवं नवीन शास्त्रानुसारे 'पक्षमकोप' विमर्शनात्मकं वर्णनं कुरुत् ।

Critical analysis of 'Pakshamakopa' according to Ayurveda and Modern literature.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA TANTRA

SHALAKYA SHIRO NASA KARNA AND KANTHA ROGAS –PAPER - II

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 शिरोवेदनाया: वर्गीकरणं कुर्वन प्राथमिक शिरोवेदनाया: लक्षणं चिकित्साञ्च लिखत् ।
Classify Headaches and describe symptomatology and management of Primary Headache.
- 2 'गलविद्रधि' इत्यस्य आयुर्वेदाध्युनिक मतानुसारञ्च लक्षणानि चिकित्सा च लिखन्तु ।
Describe the symptoms and treatment of Galavidradhi according to Ayurveda and modern science.
- 3 'क्रोनिक सपुरेटीव ओटाइटीस मिडीया - CSOM' रोगस्य वर्णनं कृत्वा आयुर्वेद एवं नवीन शास्त्रानुसारे तस्य चिकित्सा वर्णयेत् ।
Describe 'Chronic Suppurative Otitis Media - CSOM' and its management through Ayurveda and Modern literature.
- 4 टिप्पणी कार्या: ।
(A) एडिनोइड
(B) रोहिणी
(C) टिम्पनोमिटरी टेस्ट
(D) दुष्ट प्रतिशयाय
(E) लेरिङ्गाइटीस

Write short notes.

- (A) Adinoids
- (B) Rohini
- (C) Tympanometry Test
- (D) Dushta Pratishyaya
- (E) Laryngitis

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA TANTRA

SHALAKYA MUKHA DANTA ROGA – PAPER - III

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 (A) शौषिरमहाशौषिरयोः विभेदं कुर्वन् तयोः चिकित्सामपि लेख्यः ।
Describe differentiating features and treatment of Shaushira and Mahashaushira.
(B) कृमिदन्तस्य निदानं लक्षणं चिकित्सां च लिखत ।
Describe etiology, symptomatology and treatment of Krimidanta.
- 2 (A) हनुमोक्षम् आयुर्वेदाधुनिक मतानुसारं च वर्णयत् ।
Describe Hanumoksha according to Ayurveda and modern science.
(B) आधुनिकमतानुसारं जिङ्हाशारीरस्य वर्णनं कुर्वन् जिङ्हागत पेशीनां नाम कर्मणि च लेख्य ।
Describe the anatomy of the tongue according to modern science and write names and functions of the muscles of the tongue.
- 3 (A) गिलायोः व्याधिलक्षणं चिकित्सांश्च लिखत ।
Describe the symptoms and treatment of Gilayu.
(B) केषां मुखरोगाणां रक्तविस्रावणं निर्दिष्टम् ? तेषां नामानि लिखन् तदनुसारं रक्तमोक्षण विधिं वर्णयत ।
In which Mukharogas, Rakta Visravana is indicated? Write their names and describe the methods of Raktamokshana accordingly.
- 4 टिप्पणी कार्याः ।
(A) मुखरोगाणां संज्ञाहरणानि द्रव्याणि ।
(B) मुखरोगाणां प्रयुक्तानि पञ्च यन्त्र शस्त्राणां नाम प्रयोगाः ।
(C) रिकरण्ट एफ्थस अल्सर ।
(D) जालन्धर बन्धस्य चिकित्सकीय महत्वम् ।
(E) खण्डौष्ठस्य चिकित्सा ।

Write short notes.

- (A) Anaesthetic agents for Oro-Dentistry
- (B) Names and uses of five Oro-Dental instruments
- (C) Recurrent Aphthous Ulcer
- (D) Clinical importance of Jalandhara Bandha
- (E) Treatment of Cleft Lip

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA TANTRA

SHALAKYA VISHISHTHA CHIKITSA VIGYAN – PAPER – IV

Time : 3 hours

Instruction : All questions carry equal weight.

- 1 राष्ट्रीय बाधिर्य निवारण कार्यक्रमस्य वर्णनम् कुरुत ।
Describe National Programme for Control of Deafness.
- 2 ग्लोकोमा रोगस्य शस्त्रकर्म विधिं वर्णयत् ।
Explain the surgical treatment of Glucoma.
- 3 Functional endoscopic sinus surgery वर्णनम् कुरुत ।
Describe functional endoscopic sinus surgery.
- 4 'टिम्पेनोप्लास्टी' सविस्तर वर्णन कुरुत् ।
Detail description of 'Tympanoplasty'.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA
PURVA KARMA - SNEHANA AND SVEDANA -PAPER - I

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. पञ्चकर्म चिकित्सायां प्रयुज्ञीत पथ्यापथ्य वर्णयित्वा तस्य महत्वं च सविस्तरेण प्रतिपादयत ।

Explain in detail about Pathya Apathya (Do's and don'ts) and its importance during Panchakarma Chikitsa.

2. शोधनाङ्ग एवं शमनीय स्वेदन सविस्तर वर्णयत ।

Explain about Shodhananga and Shamaniya Swedana in detail.

3. पञ्चकर्मणां पूर्वकर्मस्य उपादेयता स्पष्टयत् ।

Clarify the importance of Poorvakarma in Panchakarma.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

(a) शिरोधारा ।	Shirodhara.
(b) क्षीरधूम ।	Ksheeradhooma.
(c) उपनाह ।	Upanah.
(d) पादाघात ।	Padaghata.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU,) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA

VAMANA AND VIRECHANA KARMA –PAPER - II

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

- वमनकर्मस्य पूर्वकर्म वर्णयित्वा तस्य वैज्ञानिक महत्वं प्रतिपादयत ।

Describe Poorvakarma of Vamanakarma and establish its scientific importance.

- विरेचनयोग्या वर्णयित्वा विरेचन कर्मस्य कार्मुकता लिखत ।

Write about Virechana Yogya and describe Karmukta (mode of action) of Virechana Karma.

- वमन विरेचन व्यापदानां अनुत्पत्तौ कार्ययोजना जाते सति प्रतिकारात्र वर्णयित्वा संसर्जनक्रमस्य वैज्ञानिकता प्रतिपादयत ।

Explain preventive measures for Vamana-Virechana Vyapada and their management.
Describe importance of Samsarjanakrama scientifically.

- टिप्पणी कार्या : Write short notes -

(a) अविरेच्या ।	Contra indication of Virechana (Avirechya)
(b) वमनद्रव्याणि ।	Drugs utilised for Vamana.
(c) विरेचन संदर्भे कोष्ठ विचार ।	Concept of Koshta in the context of Virechana.
(d) वमनातियोगः ।	Atiyoga of Vamana.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA

BASTI KARMA AND NASYA KARMA – PAPER - III

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1 अनुवासनबस्तिप्राधान्यं विलिख्य तस्य कार्मुकता वैज्ञानिक रीत्या प्रतिपादयत ।

Describe importance of Anuvasana Basti and explain its mode of action scientifically.

2 उत्तरबस्तिदानविधिं लिखित्वा उत्तरबस्ति योग्यायोग्यानि वर्णयत ।

Describe the procedure of Uttarabasti and write about Yogya-Ayogya of Uttarabasti.

3 प्रतिमर्श नस्य काल वर्णयित्वा प्रतिमर्श नस्यस्य वर्तमानयुगे महत्वं प्रस्थापयत ।

Write about time of administration of Pratimarsha Nasya and establish its importance in present era.

4 टिप्पणी कार्याः | Write short notes.

(a) मात्राबस्ति | Matra Basti.

(b) अवपीडनस्य | Avapidanasaya.

(c) नावन नस्यार्ह | Navana Nasyarha.

(d) बस्तिनेत्रदोषाः | Basti Netra Dosha.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA

RAKTAMOKSHANA, PHYSIOTHERAPY AND DISEASE WISE PANCHAKARMA – PAPER – IV

Time : 3 hours

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1 कर्महानिप्रधानव्याधिषु पंचकर्मक्रियायाः एवं व्यायामोपचारस्य उपयोगितां स्पष्टी कुरु ।

Explain the utility of Panchakarma procedures and physiotherapy in paralytic disorders.

2 रक्तमोक्षणस्य विविधाः प्रकाराः, महत्वं एवं उपयोगिता सविस्तरं दर्शयतु ।

Give detail description of types, importance and utility of Raktamokshana.

3 व्यायामोपचारे उष्णोपचारप्रयोगं वर्णयित्वा अधोरक्तविकिरणचिकित्सायाः सविस्तारं वर्णनं कुरु ।

Explaining the use of heat therapy in physiotherapy, give detail description of infrared therapy.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) अभ्यंगस्य प्रायोगिक उपयोगाः । Clinical use of Abhyanga.

(b) शीतपित्तेषु पंचकर्मस्य उपयोगिता । Utility of Panchakarma in Shitapitta.

(c) कटिगत वातव्याधिषु पंचकर्मस्य उपयोगिता ।

Use of Panchakarma procedures in lumber disc disorders.

(d) SLE व्याधिषु पंचकर्मस्य उपयोगः । USE of Panchakarma in SLE.

(e) गृध्रसी व्याधिषु व्यायामोपचारस्य उपयोगः ।

Use of physiotherapy in Gridhrasi (sciatica).

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : RACHANA SHAARIRA
GARBHA SHAARIRA -PAPER - I

Time : 3 hours

*
सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All the questions carry equal weightage.

1. गर्भस्य परिभाषां लिखित्वा गर्भवृद्धिकरान् भावान् वर्णयत ।

Define Garbha and explain the factors responsible for the development of Garbha.

2. शुद्धशुक्रार्तवयोः परिचयं दत्वा, गर्भधानं, गर्भपोषणं च विस्तरेण लिखत ।

Give the introduction of Shuddha Shukra and Aartava. Describe the Garbhadhana and Garbha Poshana in detail.

3. आनुवंशिकी सिद्धान्त विस्तरेण वर्णन कुरुत ।

Describe the principles of genetics in detail.

4. टिप्पणी कार्याः । Write short note :

(a) गर्भविकार ।	Teratology.
(b) मासानुमासिक गर्भवृद्धिः ।	Masanumasika Garbha Vriddhi.
(c) बीज-बीजभाग-बीजभागावयवानि ।	Beeja, Beejabhaga, Beejabhagavaya.
(d) यमलगर्भ, अनास्थि गर्भ ।	Yamalgarbha, Anasthi garbha.
(e) ऋतुमती लिङ्गानि ।	Ritumati Lakshanas.

◆◆◆◆◆

*

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : RACHANA SHAARIRA
KOSHTHANGA SIRA DHAMANI SROTAS SHAARIRA -PAPER - II

Time : 3 hours

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All the questions carry equal weightage.

1. स्रोतस्य शब्दस्य निरुक्तिउत्पत्ती च व्याख्या कृत्वा, अस्य वर्गीकरणम् सविस्तार व्याख्या कुरुः ।

Write the Nirukti and Utpatti of Srotas with its classification in detail.

2. आशय व्याख्याकृत्वा आमाशयष्य सचित्रं वर्णनं कुरुत् ।

Explain the Ashaya. Describe the stomach along with diagram.

3. कलास्वरूपस्य उल्लिखित्वा पुरीषधराकला, अस्य स्थितिं चिकित्सीयमहत्तां च स्पष्टं कुरुत् ।

Explain the Kala Swarup and define Purishadharakala with its location and clinical aspect.

4. टिप्पणी कार्या : | Write short note :

- (a) 'कोष्ठ' शब्दस्य विस्तार व्याख्या कुरु ।

Define the word 'Koshtha' in detail

- (b) कोष्ठामिशब्दस्य किम् अर्थम् ? द्वौ (चरक एवं सुश्रुत) आचार्यमतानुसार कोष्ठामानि नामामि लिखित्वा एतानांपञ्चभूतानुसार वर्गीकरणम्पृष्ठंकुरु ।

What is Koshtanga ? Enlist names of Koshagni and classify these according to Panchamahabhuta. (According to Charaka and Sushruta).

- (c) दोषवह सिरा | Doshavaha Sira.

- (d) प्लीहाः | Spleen.

- (e) बीजाशयः | Ovary.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : RACHANA SHAARIRA

MARMA SHAARIRA EVUM ASTHI SANDHI PESHEE SHAARIRA – PAPER - III

Time : 3 hours

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All the questions carry equal weightage.

1. मर्मशब्दस्य व्याख्यां लिखित्वा सद्यप्राणहरणां मर्माणां संख्या, स्थानानि, शल्यतंत्रीय महत्वं च वर्णयत् ।

Explain the term 'Marma'. Describe the number, site and surgical importance of Sadhya Pranahara Marma.

2. अस्थिसंन्धिनां भेदान लिखित्वा गुल्फ सन्धेः सचित्रं वर्णनं कुरुत ।

Write down the types of joints and describe the Ankle joint with diagram.

3. पेशीनां संख्यां भेदाश्च लिखित्वा महाप्राचिरा पेशी दीर्घायामा पेशयोः सचित्र वर्णनं कुरुत ।

Write the number and type of muscles. Describe the Diaphragm and sartorius muscle with figure.

4. टिप्पणी कार्या : । Write short note :

(a) कालान्तरप्राणहरमर्म । Kaalantara Pranahara Marma.

(b) द्वितीयग्रीवा कशेरुका । Second cervical vertebra.

(c) कूर्परसधिं । Elbow joint.

(d) पश्चात्कपालस्थेः । *Occipital bone.

(e) स्थपनीः मर्म, विटपमर्मः । Sthapani Marma, Vitapa Marma.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : RACHANA SHAARIRA

TANTRA SHAARIRA EVUM ANTAH AND BAHIR SRAVEE GRANTHI SHAARIRA – PAPER – IV

Time : 3 hours

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All the questions carry equal weightage.

1. लघुमस्तिष्कंसचित्रं वर्णयत ।

Describe the cerebellum with diagram.

2. योगशास्त्रे इडा पिङ्गला सुषुम्ना नाडीः महत्वम् उल्लिखत्वा, आधुनिकमतानुसारेण सम्बन्धित संरचनानाम् सविस्तरेण वर्णनं कुरुत ।

Explain the importance of Ida, Pingla and Sushumna Nadi in Yoga and mention the relevant anatomical structures as per modern concept.

3. मध्यकर्णस्यसंरचनायाः व्याख्या कृत्वा अस्य मूर्धाशंयेण सहसम्बन्धं व्याख्या कुरुत ।

Explain the anatomy of the middle ear and its connection with the cranial cavity.

4. टिप्पणी कार्याः । Write short note :

(a) चुल्हिका ग्रन्थिः । Thyroid gland.

(b) जिह्वा अवयवस्य तन्त्रिकान् वर्णनकृत्वा एतदस्य चिकित्सीय महत्व उल्लेख कुरु ।

Define nerve supply of tongue with its applied aspect.

(c) मस्तिष्क रक्तसंवहनः । Blood supply of brain.

(d) चक्षु-बाह्याभ्यान्तरिक पेशी । Extrinsic and intrinsic muscles eyes.

(e) इन्द्रियशब्दस्य निरुक्ति संख्या च । The etymology and number of Indriya.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : ROG NIDAN VIKRITI VIGYAN

FUNDAMENTAL PRINCIPLES OF ROGANIDANA -PAPER - I

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. स्रोतसं संकल्पनायां व्यावहारिक पक्ष विशदी कृत्वा, स्वस्थ एवं आतुर अवस्था हेतु स्रोतसां महत्वं स्पष्टयत् ।
Describing applied aspect of Srotas, write importance of Srotas for health and diseased condition.
2. अरिष्ट विषये विवेचन कृत्वा आधुनिक काले रूण परीक्षायां तस्य किमं महत्वं ? इति वर्णयत् ।
Describing word Arishta, write clinical importance of Arishta symptoms in today's era.
3. स्थानस्थ एवं मार्गस्थ धातुदुष्टि विषय उदाहरण पुरस्सर स्पष्टयत् ।
Describe Sthanastha and Margastha Dhatu Dushti with example.
4. टिप्पणी कार्याः | Write short notes -
 - (a) सम्प्राप्ति प्रकाराः ।
Types of Samprapti.
 - (b) व्याधि संकर ।
Vyadhi Sankara.
 - (c) आयुर्वेदीय व्याधि वर्गीकरण ।
Ayurvedic classification of diseases.
 - (d) हेतु प्रकाराः ।
Types of Hetu.
 - (e) सामदोषस्य रूण एवं वैद्यगम्य लक्षण ।
Symptoms and Signs of Sama Dosha.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020
SPECIALISED SUBJECT : ROG NIDAN VIKRITI VIGYAN
ROGA VIJNANA -PAPER - II

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. पाण्डुरोगस्य निदान सम्पादिं च वर्णयित्वा पाण्डुरोग माध्यमेन कथं विविध anaemias विज्ञातु शक्यते ? इति स्पष्ट्यत्।
Describing causative factors and patho physiology of disease Pandu, explain that how different types of anaemias can be understood on the basis of disease Pandu.
2. टिप्पणी कार्याः Write short notes -
 - (a) सप्तको द्रव्य संग्रहः | Saptako dravya Samgraha.
 - (b) Thrombo Angitis Obliterance (TAO)
 - (c) Irritable bowel Syndrome - (IBS).
 - (d) कृमिज हृद्रोग | Krimija Hrudroga.
 - (e) अजातोदक अवस्था | Ajatodaka avastha.
3. मधुमेह व्याधे निदान, सम्प्राप्तिं, लक्षणं च वर्णयित्वा तस्य सम्प्राप्ति लक्षणयोः सम्बन्धं स्पष्टी कुरुत्।
Write cause, pathogenesis and symptoms of disease Madhumeha and explain relationship of the Samprapti and its symptoms in detail.
4. नवांगतुक व्याधि कथं ज्ञातुं शक्यते ? अनुक्तव्याधि ज्ञानोपाय माध्यमेन (metabolic syndrome) स्पष्ट्यत्।
How newly emerging disease is understood? Describe metabolic syndrome in detail with the help of tools provided for understanding of "Anukta Vyadhi".

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : **ROG NIDAN VIKRITI VIGYAN**

PARIKSHA VIJNANA (Clinical Exam & Lab Diagnostics) – PAPER - III

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः। All questions carry equal weightage.

1. ‘प्रश्नेन तु विजानीयात्।’ इति सूत्रं ससंदर्भं स्पष्टी कुरुत्। व्याधिनिदाने एवं चिकित्सायां त्रिविधं परीक्षायाः तथा त्रिविधं प्रमाणानां उपयोगितां सोदाहरणं वर्णयत्।
‘प्रश्नेन तु विजानीयात्।’ Explain this verse with reference. With examples, describe the utility of Trividha Pariksha and Trividha Pramana in diagnosis and management of disease.
2. अन्नवह एवं मूत्रवह स्रोतसयोः व्याधि निदाने पराश्रब्यं चित्रणं परीक्षणस्य उपयोग सविस्तरं लिखत तथा आवश्यक अन्य परीक्षणानि अपि प्रतिपादयत्।
Write in detail about application of USG in diagnosis of disorders of Annavaaha and Mutravaha Srotas along with other required investigations for the same.
3. हाईपोथाईरोडीझम अस्य व्याधे: सम्प्राप्ति, लक्षणानि लिखित्वा, विविध थाईराईड व्याधिनां प्रयोगशालियं परीक्षणं, उपयुक्ततां च विशदयत्।
Mentioning the detail pathophysiology and symptoms of Hypothyroidism, discuss about the utility of various investigations carried out for diagnosis of Thyroid disorders.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) HbA1C एवं GADA - परीक्षणस्य संकेताः एवं उपादेयता।
HbA1C and GADA - Indication and utility.
 - (b) उत्तम चिकित्सिय अनुशीलन।
Good Clinical Practice.
 - (c) दशविधं परीक्षायाः उपयोगिता।
Utility of Dashavidha Pariksha.
 - (d) Anaemia निदानार्थं उपयुक्त प्रयोगशालीय परीक्षणानि।
Investigation for Anaemia.
 - (e) जीर्ण अवरोधजनित फुफ्फुस विकार (COPD) रोगस्य परीक्षा एवं क्ष-किरण परीक्षणम्।
Clinical examination and X-Ray findings in the patient of chronic obstructive Pulmonary disease (COPD).

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER -2020

SPECIALISED SUBJECT : ROG NIDAN VIKRITI VIGYAN

VIKRITI VIJNANA AND JIVANU VIJNANA – PAPER – IV

Time : 3 hours

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः | All questions carry equal weightage.

1. टिप्पणी कार्यः|Write short notes -

- (a) कोषाणु अनुकूलन | Cellular adaptations.
- (b) ओजः | Ojas.
- (c) घनास्रता | Thrombosis.
- (d) Epigenetics.
- (e) समस्थिति | Homeostasis.

2. ‘शोथ’ शब्दस्य व्याख्यां कृत्वा तस्य हेतु, प्रकार एवं सम्प्राप्ति विवेचयत्।

Defining word 'Shotha', describe the causes, types and pathogenesis of oedema.

3. आयुर्वेदीय ‘बीजदुष्टि’ संकल्पना वर्णयित्वा तस्य अवर्गित शास्त्रे Genetic disorders सह कथं समन्वयं भवति ? इति वर्णयत् ॥

Describe the Ayurvedic concept of 'Beeja Dushti' and make its co-relation with concept of Genetic disorders.

4. टिप्पणी कार्यः Write short notes -

- (a) Tuber culosis - प्रयोगशालेय परीक्षण |

Tuber culosis - Investigation.

- (b) जीवाणु वर्गीकरण |

Classification of Bacteria.

- (c) पुरीषज कृमि |

Purishaja Krimi.

- (d) श्लीपद |

Filariasis.

- (e) स्फित कृमि |

Tape worm

